SÂLİH BİN AHMED BİN HANBEL

Hadîs ve fıkıh âlimlerinden. Hanbelî mezhebinin imâmı Ahmed bin Hanbel hazretlerinin büyük oğludur. Künyesi, Ebû Fadl'dır. 203 (m. 818) senesinde doğdu. 266 (m. 879)'da İsfehân'da vefât etti. İlmi babasından öğrendi. Babasından, Ali bin Velîd et-Tayâlisî'den, İbrâhîm bin Fadl ez-Zârî'den hadîs-i şerîf işitip, rivâyet etti. Kendisinden ise oğlu Züheyr, Ebû Kâsım Begâvî, Muhammed bin Ca'fer el-Harâitî, Yahyâ bin Sa'îd, Abdurrahmân bin Ebî Hatim ve diğer âlimler hadîs-i şerîf işitip rivâyet etmişlerdir.

Sâlih bin Ahmed, babasından ders almak sûretiyle ilim öğrenmiştir. Horasan'dan ve diğer yerlerden çok kimse kendisine mektûb yazarak, ilmî mes'eleler sorarlardı. O da, babasından öğrendiği bilgileri mektûblar yazarak uzakta olanlara bildirirdi. Dîne çok hizmet etmiş ve bu husûsta üstün gayretler sarf etmiştir. Dünyâya düşkünlük göstermemiştir. Muhammed bin Abbâs şöyle nakletmiştir: "Sâlih bin Ahmed İsfehân'a gittiğinde, önce bir mescide girip, iki rek'at namaz kıldı. O namaz kılarken meşhûr âlimler ve halk etrâfında büyük bir kalabalık hâlinde toplandı. Onlara ilmî mes'eleler anlatıp, hadîs-i şerîf okudu. Bir müddet sonra, o büyük kalabalık arasında ağlamaya başladı. O kadar ağladı ki, yanındaki âlimler de kendilerini tutamayıp gözyaşı döktüler. Sohbeti bitirdikten sonra, âlimler yanına yaklaşıp: "Niçin ağladınız. Bizim şu memleketimizde sizi sevmeyen bir tek kişi bile yok" dediler. Bunun üzerine şöyle buyurdu: "Niçin ağlıyorum biliyor musunuz? Merhum babamı hatırladım. Yanına dünyâya düşkün olmayan, zâhîd kimseler gelince, onları medheder ve bana da onlar gibi olmamı söylerdi." Bu sözleri söylediğinde üzerinde eski bir elbise vardı... Daha

sonra da yakınlarına o eski elbisesini göstererek “İşte beni görüyorsunuz, bununla ölüyorum” demiştir.

Babasının şöyle buyurduğunu nakletmiştir: “Kabir azâbı hakdır, vardır. Onu ancak dalâlette, sapıklıkta olanlar inkâr eder.”

“Şeytan, her müslümana musallat olur. Namaza durunca çeşitli ihtiyâçlarını ve arzu ettiği şeyleri aklına getirir. Kalbini meşgûl eder. Böylece namazını ifsâd etmeye uğraşır. Bir defasında bana musallat olmuştu. Namaza durup, iki rek’at kıldım. Üç rek’at kıldın diye vesvese verdi. İtibar etmedim. Namazı bitirinceye kadar vesvese vermeye uğraştı.”

---

1) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 173